

Koliko košta vreme

Piše: Tatjana Kalezić

Kupovina finansijskih derivata u centralizovanim uslovima berzanskog poslovanja, uz malo sreće, može trajati nekoliko sati, ali i nekoliko dana. U uslovima slobodnog tržišta, kupoprodajna transakcija zaključuje se za šest milisekundi.

Sve do pojave masovne upotrebe interneta, način kupovine i prodaje akcija i drugih finansijskih derivata nije se značajnije menjao više od 200 godina.

Trgovanje je bilo vezano za fizičku lokaciju berze i za mogućnost trgovanja samo tokom određenih sati radnog vremena. Ovakav način trgovanja zadržao se još samo u uslovima centralizovanih berzanskih sistema, gde se Berza otvara u tačno određeno vreme, a posle zatvaranja, trgovanje nije moguće do narednog radnog dana.

Šta ima novo

U današnjim uslovima slobodnog tržišta i na ovom stupnju tehnološkog razvoja, teško je zamisliti da se mogućnost investiranja i trgovanja uopšte može ograničiti vremenom i prostorom. Kako je brzina informativne mreže rasla, tako su investitori, kupci i prodavci, želeli trenutni pristup svim informacijama o odnosu ponude i potražnje na tržištu, kao i mogućnost da trenutno zaključite trgovinu. Finansijske institucije su ovo odmah prepoznale i brzo reagovale, da bi adekvatno odgovorile potrebama klijenata. Cela finansijska industrija je, implementiranjem moćnih IT servisa, pokrenula revolucionarne promene na polju prilagođavanja propisa, tehnologije i ekonomije.

Koliko košta prilagođavanje

Ove promene imaju karakter svih dobrobiti koje informacione tehnologije nose sa sobom. Ovde, u prvom redu, mislimo na uklanjanje ograničenja u pogledu toga ko može da trguje, kada i odakle. Na današnjem globalnom elektronskom

tržištu, takozvanom OTC tržištu (Over-the-Counter Market), trgovanjem se može baviti svako sa internet konekcijom, što ujedno znači i sa bilo kog kraja sveta, a transakcije se obavljaju 24 h dnevno, tokom cele godine. Slobodno se trguje svim finansijskim derivatima, kao što su: deonice, opcije, fjučersi, valutni parovi, obveznice i dr. Finansijska tržišta su svoju bazu klijenata od nekoliko stotina nacionalnih i investicionih banaka pretvorila u tržište sa nekoliko stotina hiljada klijenata na kojem se postiže dnevni obim prometa od oko 3 triliona dolara.

Koliko košta novi početak

ECN (Electronic Communications Networks), odnosno elektronska komunikaciona mreža, uvedena je 1998. godine, sa ciljem da se poveća konkurentnost elektronskog načina trgovanja, OTC tržišta i razvoj DAT sistema (Direct Access Trading Systems), što se u praksi brzo ostvarilo. Obim trgovanja je rastao neverovatnim brzinama i procenjuje se da se danas, preko 60% transakcija odvija preko OTC tržišta.

Za razliku od berzanskih tržišta, koja su se prilagođavala i uvodila elektronske sisteme trgovanja, centar koji je od samog osnivanja koncipiran za elektronsko trgovanje – Eurex, odmah je postao sastavni deo globalnog tržišta i lider u oblasti elektronskog trgovanja. Broj transakcija koje se obavljaju preko ovog elektronskog servisa je utrostručen od marta 2007. Kao mreža sistema za elektronsko trgovanje, ovaj centar ima posebne zahteve i pravila implementacije koja se zasnivaju na visokoj tehničkoj opremljenosti, koja dnevno podržava oko 7 miliona transakcija. Kada u Eurex-u, kao izvršnom kliring servisu,

Finansijska industrija je sektor svetske ekonomije na koji je razvoj Informativnih tehnologija ostavio revolucionarni pečat. Internet je, u potpunosti, izmenio ponašanje i očekivanja klijenata, trgovaca i investitora, a finansijske institucije su se među prvima prilagodile i implementirale tehnologije pomoću kojih su obim i brzinu svojih usluga vinule do neslučenih visina.

govore o razvoju i prioritetima, na prvo mesto postavljaju kontinuirano ulaganje u proširenje i unapređenje tehničke opremljenosti, svesni činjenice da sebi ne mogu dozvoliti ništa ispod trenutne 99.997% dostupnosti.

Koliko košta znanje

Razvoj i široka primena elektronskih tehnologija u svetu finansija ne znači samo nov i brz način trgovanja. Ove tehnologije su na jedno mesto dovele kapital celog sveta kao i podatke i informacije o derivatima sa svih svetskih tržišta, što je mnogo više od tehnološke revolucije. Iako je ovako organizovano slobodno tržište kapitala već zauzelo centralno mesto na nivou globalne ekonomije, po svojoj prirodi je gostoljubivo i ispruženih ruku će dočekati svaku novu, lokalnu ekonomiju i pružiti joj svu potrebnu pomoć, da uz mala prilagođavanja postane deo svetskog tržišta, a svoju zajednicu uvede u novu eru poslovanja, edukacije i ekonomskih tokova. ■

*Autor je Int. broker, regionalni predstavnik Broco Company, Russia i direktor Agencije Tink, Novi Sad
www.forexns.com*